

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 8Co/17/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1214207726
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 06. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ondrej Krajčo
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2022:1214207726.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ondreja Krajča a členov senátu JUDr. Jany Vlčkovej a JUDr. Moniky Holickej v spore žalobkyne: V. M.K., N.. XX.XX.XXXX, A. T. XX/A, XXX XX A., zastúpenej advokátom: JUDr. Zoltán Sťahula, so sídlom Prídavková 23/A, 841 06 Bratislava, proti žalovanému: RAJO a.s., so sídlom Studená 35, 823 55 Bratislava, IČO: 31 329 519, zastúpenému: bnt attorneys-at-law, s.r.o., so sídlom Cintorínska 7, 811 08 Bratislava IČO: 35 886 978 za účasti intervenienta na strane žalovaného: Sociálna poisťovňa, Ul. 29. augusta 8-10, Bratislava, zastúpenému advokátkou: JUDr. Dagmar Kubovičová, so sídlom Námestie Biely kríž 3, Bratislava, o určenie zodpovednosti zamestnávateľa za chorobu z povolania, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II zo dňa 19. júna 2020, č.k. 16C/76/2014 - 352, takto

rozhodol:

Odvolačný súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e .**

Žalovaný a intervenient na strane žalovaného majú proti žalobkyňi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom zamietol súd prvej inštancie žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia, že žalovaný je zodpovedný za vznik choroby z povolania, bronchiálnej astmy u žalobkyne. Žalovanému a intervenientovi na strane žalovaného tiež priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2. V prvom rade je potrebné poukázať na to, že v poradí prvým rozsudkom zo dňa 08. októbra 2014, č.k. 16C/76/2014-73, súd prvej inštancie podanú žalobu zamietol pre neexistenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, avšak na základe odvolania žalobkyne Krajský súd v Bratislave uznesením č.k. 8Co/42/2015-86 zo dňa 24.02.2015 rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie s tým, že úlohou súdu prvého stupňa bude vec opätovne prejednať, preskúmať vecnú opodstatnenosť žaloby a vykonať dokazovanie za účelom zistenia skutkového stavu veci a následne vec meritórne posúdiť, teda zodpovedať otázku, či v prípade ochorenia žalobkyne ide o chorobu z povolania, za ktorú zodpovedá žalovaný ako zamestnávateľ.

3. Po zrušení v poradí prvého rozsudku a vrátení veci odvolacím súdom na ďalšie konanie vykonal a doplnil prvoinštančný súd v spore dokazovanie, pričom po jeho vyhodnotení mal preukázané, že žalobkyňa bola na základe pracovnej zmluvy zo dňa 01.08.2008 prijatá u žalovaného do pracovného pomeru na pracovnú pozíciu „výrobný robotník“ a u žalovaného pracovala do 29.10.2013 na pozícii výrobný robotník - pozícia balička mliečnych výrobkov. Ku skončeniu pracovného pomeru došlo na základe vzájomnej dohody ku dňu 31.10.2013 bez uvedenia dôvodov. Táto skutočnosť medzi stranami sporná nebola. Z posudku o zdravotnej spôsobilosti na výkon konkrétnej činnosti vypracovanom dňa 18.10.2013 MUDr. Valérom Husarovičom vyplýva, že žalobkyňa je spôsobilá na výkon konkrétnej

činnosti za dodržania týchto podmienok: v bezprašnom prostredí, bez mliečneho prachu a výparov mliečnych výrobkov bez priameho s mliečnymi výrobkami, bez chemikálií. Sociálna poisťovňa listom zo dňa 10.03.2014 odkázala žalobkyňu na podanie žaloby o určenie, že choroba z povolania vznikla v súvislosti s výkonom práce u zamestnávateľa, nakoľko ide o pracovnoprávny vzťah súkromnoprávnej povahy a riešenie sporov spadá do právomoci súdov. Žalovaný ako zamestnávateľ odmietol akúkoľvek zodpovednosť za spôsobenie choroby z povolania, ktorá mala byť u žalobkyne zistená dňa 02.04.2012. Podľa Lekárskeho posudku o sťažení spoločenského uplatnenia vypracovaného dňa 17.02.2014 Univerzitnou nemocnicou Bratislava- klinikou pracovného lekárstva k vzniku poškodenia na zdraví žalobkyne malo dôjsť dňa 07.02.2014 a príčinou poškodenia bola mliečna bielkovina. Z Lekárskych posudkov o zdravotnej spôsobilosti na výkon konkrétnej činnosti ev. č. 71 zo dňa 24.11.2011, ev. č. 206 zo dňa 11.10.2012 ako aj ev. č. 273 zo dňa 20.11.2013 vyplýva, že žalobkyňa bola spôsobilá na výkon posudzovanej činnosti. Náplňou lekárskej prehliadky bolo anamnestické vyšetrenie so zameraním na akékoľvek kožné a alergické ochorenie, dýchacie ťažkosti, ochorenia dýchacieho systému, objektívny nález základného laboratórneho vyšetrenia. Žalobkyňa vo výpovedi pred súdom uviedla, že po jej nástupe na pracovisko u žalovaného bolo pracovné prostredie a technologický spôsob spracovania úplne iný ako je v súčasnosti. Nikdy nemala zdravotné problémy, avšak v dôsledku výkonu práce u žalovaného sa u nej rozvinula choroba z povolania, ktorá ju značne obmedzila a je doživotná. Svedkyňa V. B. K., ktorá vypracovala na základe žiadosti Kliniky pracovného lekárstva prešetrenie možnej choroby z povolania u žalobkyne uviedla, že toto šetrenie vykonávala v decembri 2013. Prešetrovala priestory a činnosť, ktorú vykonávala žalobkyňa, pričom pri prešetrovaní zistila, že oproti minulosti došlo k zmene v dispozičnom riešení a premiestneniu výrobných priestorov, kde táto zmena sa vykonala počas leta 2012. Z toho dôvodu v ňou vykonanom prešetrení popis priestorov uviedla podľa predchádzajúceho prešetrenia, ktoré uskutočnila u žalovaného v súvislosti s prešetrením choroby W. K.. U nej išlo o chorobu dlhodobého jednostranného zaťaženia. Pri prešetrovaní v roku 2009 zisťovala pracovné podmienky v iných priestoroch aké boli priestory v ktorých pracovala žalobkyňa. V prípade výroby cottage cheese to boli však tie isté priestory. Na kontrolu predmetných priestorov v roku 2013 bola svedkyňa vyzvaná Klinikou pracovného lekárstva z dôvodu, že u žalobkyne bola zistená bronchiálna astma a mala pozitívne testy na mlieko, laktoglobulín a kazeín. Podľa záverov vyjadrených svedkyňou v posudku žalobkyňa prichádzala počas svojej práce do styku s tvarohom. Žalobkyňa má testami potvrdenú pozitivitu na mlieko, laktoglobulín a kazeín a tieto látky sa nachádzajú v mlieku. Výroba, na ktorej žalobkyňa pracovala, nebola úplne uzavretá. Svedkyňa svoje tvrdenia o tom, že nie je možné vylúčiť expozíciu kvapalného aerosolu s obsahom mlieka oprela o to, že žalobkyňa pracovala s tvarohom, ktorý obsahuje mlieko. S mliekom prichádzala do kontaktu taktiež počas čistenia strojno-technických zariadení a v prípadoch kedy vypúšťala srvátku z nádoby. Svedkyňa taktiež uviedla, že bronchiálnu astmu môžu spôsobiť aj iné látky. O tom, že by boli u žalobkyne zistené aj iné alergénne agensy v súvislosti s ochorením, svedkyňa vedomosť nemala. Hlbšiu technickú analýzu priestorov, v ktorých vykonávala prácu žalobkyňa, svedkyňa vykonať nemohla, nakoľko tie boli už v čase kedy vykonávala kontrolu v roku 2013 prebudované. Taktiež uviedla, že pri bronchiálnej astme je k takejto kontrole privolaný aj niekto z Kliniky pracovného lekárstva, kde je vykonaný reexpozičný test - to znamená, že osoba je vystavená daným alergénom v prostredí, v ktorom pracovala s tým, že sa vykoná spirometrické vyšetrenie a v prípade reakcie sa vyhodnotia výsledky tohto testu. Nakoľko v danom prípade došlo k prebudovaniu týchto priestorov sa od tohto reexpozičného testu upustilo. Nové priestory už svedkyňa v rámci posúdenia možnosti expozície zamestnanca s kvapalným aerosolom s obsahom mlieka neposudzovala. Svedkyňa V. A. X. vo výpovedi pred súdom uviedla, že čo sa týka ochorenia bronchiálna astma, je to ochorenie, ktoré na základe dostupných vyšetrení bolo charakterizované, že ide o atopický terén, to znamená, že ide o geneticky založenú predispozíciu reakcie na rôzne faktory a toto bolo potvrdené opakovane konštatovaním, že ide o polyvalentný charakter, to znamená, že je tu alergia na viaceré činiteľov. Pokiaľ sa má posudzovať choroba z povolania, tak musí byť dané ochorenie kompletne vyšetrené - to znamená, že ide o funkčné vyšetrenia, ktorými sa potvrdí uvedené ochorenie a toto bolo zrealizované v októbri 2013. Pokiaľ ide o chorobu z povolania musí byť jasne dokázaný príčinný faktor pôsobiaci v pracovnom prostredí, kde túto súvislosť v čase kedy vypracovávala lekársky posudok č. 206 neevidovala. Žalobkyňa neudávala žiadne subjektívne ťažkosti, takže nebol dôvod ich posudzovať. Dňa 02.04.2012 žalobkyňa udávala ťažkosti po konzumácii mliečnych výrobkov, avšak konzumácia mliečnych výrobkov nie je pracovnou náplňou. Svedkyňa žalobkyňu osobne nevyšetrovala, avšak mala vedomosť o tom, že v roku 2011 bola žalobkyňi privolaná rýchla zdravotná pomoc z dôvodu užitia ibalginu pre bolesti zubov, pre ktoré došlo k dýchacím ťažkostiam a výsevu. Následne počas hospitalizácie v nemocnici na kožnom oddelení bola u žalobkyne konštatovaná W. P.. Podľa vyjadrenia svedkyne v čase vykonávania kategorizácie pracoviska u žalovaného neboli zistené rizikové faktory ako mlieko,

mliečna bielkovina alebo mliečny aerosól. Svedok J.. W. N.K., ktorý pracoval u žalovaného, uviedol, že nová technológia je kompletne uzavretá. Pred tým, ako boli tieto priestory prerobené, žalobkyňa podľa jeho názoru mohla dôjsť do kontaktu s mliečnou bielkovinou, a to vo forme tvarohu. Prvá časť technológie funguje tak, ako bolo pred prestavbou. Jedná sa o uzavreté tanky (výrobníky), do ktorých sa počas procesu výroby naľahá mlieko. Mlieko sa zohreje na asi 30°C v uzatvorenom výrobníku, čiže bez kontaktu a potom sa cez otvor na to určený pridáva do mlieka syridlo. Pri 30 °C, ak je v miestnosti nižšia teplota, dochádza k odparovaniu vody z mlieka - to znamená, že sa môže vdýchnuť para, ktorá v žiadnom prípade neobsahuje žiadne zložky mlieka. Svedok taktiež uviedol, že ďalší proces prebieha v uzatvorenom výrobníku, kde sa mlieko zrazí, pokrája sa a potom sa tepelne vytužuje asi pri teplote 50 °C. V tom čase už pláva tvarohové zrno v srvátke. V pôvodnom stave sýreninu so srvátkou čerpali na lis. Lis je zariadenie, ktoré bolo otvorené pri tomto kroku, prečerpala sa tam srvátka so sýreninou a čakali kým srvátka stečie, kým nedosiahne tvaroh parametre výsledného produktu - čiže srvátka voľne odtečie. Keď dosiahli parametre hotového výrobku, hodnotila sa sušina. Zamestnanci bývalej tvarohárne zhŕňali tento tvaroh do vozíkov na to určených a týmito vozíkmi sa tvaroh dopravoval do plničky, ktorá bola pár metrov vedľa v tej istej miestnosti. Počas tohto procesu nedochádza k odparovaniu mlieka. Ak má sýrenina so srvátkou vyššiu teplotu, dochádza k odparovaniu vody. Na návrh strán sporu prvoinštančný súd vykonal v konaní znalecké dokazovanie a ustanovil znalkyňu z odboru zdravotníctvo, farmácia: odvetvie choroby z povolania, pričom znalecký posudok mal byť vypracovaný znalkyňou MUDr. Máriou Krivdovou. Účelom znaleckého posudku č. 03/2018 bolo objektivizovať a vylúčiť zodpovednosť zamestnávateľa za chorobu z povolania žalobkyne. Zo záveru znaleckého posudku MUDr. Márie Krivdovej vyplýva, že menovaná bola v roku 2012 zdravá, neliečila sa na žiadne iné ochorenia. Počas hospitalizácie na III. Internej klinike Univerzitetnej nemocnice v Bratislave bola u žalobkyne popísaná len alergia na Ibuprofen - kožná forma a na citróny, chronická nádcha, zvýšená hladina cholesterolu a kŕčové žily na dolných končatinách. Žiadne iné závažnejšie interné ochorenie okrem bronchiálnej astmy u žalobkyne zistené nebolo. Žalovaný v konaní predložil znalecký posudok č. 1/2020 vypracovaný znalkyňou Ing. Melániou Kováčikovou, znalkyňou v odbore chémia za účelom posúdenia podmienok, za ktorých dochádza k disperzii molekúl mlieka, tvarohu alebo srvátky do ovzdušia tak, aby sa dali vdýchnuť človekom a ďalších následných súvislostí v zmysle Stokesovho zákona. Znalkyňa sa mala vyjadriť k otázkam, za akých podmienok (všeobecne) dochádza k disperzii molekúl mlieka, tvarohu alebo srvátky do ovzdušia tak, aby sa dali vdýchnuť človekom, či mohlo u žalovanej spoločnosti RAJO, a.s. dôjsť k disperzii molekúl mlieka, tvarohu alebo srvátky pri výrobe tvarohu v čiastočne otvorenej výrobní technológii (pri použití lisu a prečerpávaní srvátky so sýreninou a jej voľnom odtekaní), či môže dôjsť k disperzii molekúl mlieka, tvarohu alebo srvátky pri zhŕňaní tvarohu do vozíkov a jeho dopravovaní do plničky, či môže dôjsť k disperzii molekúl mlieka, tvarohu alebo srvátky pri čistiaciach a sanitačných prácach, či môže dôjsť k disperzii molekúl mlieka, tvarohu alebo srvátky pri manipulácii so sušeným mliekom pri vedľajších linkách, ktoré boli stavebne oddelené PVC lamelami od stropu po zem a ako ďaleko sa prenášajú dispergované molekuly mlieka, tvarohu alebo srvátky. Zo Záveru Znaleckého posudku č. 1/2020 vyplýva, že k disperzii molekúl mlieka, tvarohu alebo srvátky do ovzdušia tak, aby sa dali vdýchnuť človekom, dochádza za situácie, keď sa častice nachádzajú v určitom rozsahu, veľkosti a zároveň dochádza k prúdeniu alebo zvíreniu vzduchu alebo iného plynu. Podľa znalkyne je tvorba disperzie molekúl mlieka, tvarohu alebo srvátky pri výrobe tvarohu v čiastočne otvorenej výrobní technológii (pri použití lisu a prečerpávaní srvátky so sýreninou a jej voľnom odtekaní alebo pri zhŕňaní tvarohu do vozíkov a jeho dopravovaní do plničky) krajne nepravdepodobná. Pri bežných čistiaciach a sanitačných prácach je tvorba disperzie molekúl mlieka, tvarohu alebo srvátky taktiež vysoko nepravdepodobná. Jediný spôsob, kde by pri čistiaciach alebo sanitačných prácach mohlo za určitých podmienok dôjsť k tvorbe disperzie je pri použití vysokotlakového čističa. Pri manipulácii so sušeným mliekom pri vedľajších linkách v prípade otvorenej technológie je možný vznik disperzie sušeného mlieka so vzduchom. Takáto disperzia (rozvírený prach) môže mať životnosť v závislosti od veľkosti častíc a rýchlosti prúdenia vzduchu od niekoľkých sekúnd až po niekoľko dní. Vďaka tomu, že životnosť takejto disperzie sušeného mlieka so vzduchom môže byť od sekúnd až po niekoľko dní, nedá sa vylúčiť, že dochádzalo k preniknutiu takéhoto prachu (disperzie pevných častíc so vzduchom) do priestoru vedľajšej linky. A to aj v prípade, keď boli vedľajšie linky stavebne oddelené PVC lamelami od stropu po zem.

4. Takto ustálený skutkový stav veci posúdil po právnej stránke podľa § 195 ods. 1, 2, 4, 5 Zákonníka práce, § 30f ods. 1,2 a § 39 zák. č. 355/2007 Z.z., o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia, podľa § 8 ods. 2 písm. a.) Zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení a dospel k záveru, že žalobu je potrebné zamietnuť. Poukázal na to, že žalobkyňa pracovala u žalovaného na pracovnej pozícii výrobného robotníka od 01.08.2008 do 31.10.2013, pričom v období od augusta 2008 do augusta

2012 pracovala v prevádzke tvarohu, syra a ultrafiltrácie srvátky, cottage cheese ako mliekar a v období od septembra 2012 do októbra 2013 v prevádzke výroby čerstvých mliek a kyslomliečnych výrobkov ako kartónovač a vozíčkar. Pracovný pomer bol medzi stranami sporu ukončený dohodou o skončení pracovného pomeru ku dňu 31.10.2013, bez uvedenia dôvodu. Počas trvania pracovného pomeru absolvovala žalovaná niekoľko lekárskech prehliadok. Dňa 03.06.2008 absolvovala prehliadku u svojho všeobecného lekára MUDr. Valéra Husaroviča. Následne dňa 24.11.2011 absolvovala lekársku prehliadku o zdravotnej spôsobilosti, ktorú vykonala spoločnosť MEDICHEM, s.r.o. Z lekárskej prehliadky vykonanej dňa 24.11.2011 bol súdu predložený Lekársky posudok č. 71, podpísaný MUDr. Gráfovou a zo záveru ktorého vyplýva, že žalobkyňa je spôsobilá na výkon konkrétnej činnosti. Lekárskymi posudkami č. 206 zo dňa 11.10.2012 a č. 273 zo dňa 27.03.2012 o zdravotnej spôsobilosti na výkon konkrétnej činnosti bola žalobkyňa uznaná za spôsobilú na výkon konkrétnej činnosti. Žalobkyňa počas celého konania trvala na tom, že choroba z povolania - bronchiálna astma jej bola zistená dňa 02.04.2012. Z lekárskeho posudku o zdravotnej spôsobilosti na výkon konkrétnej činnosti č. 22/2013 vypracovaného MUDr. Valérom Husarovičom vyplýva, že žalobkyňa je spôsobilá na výkon konkrétnej činnosti za dodržania podmienok: v bezprašnom prostredí, bez mliečného prachu a výparov mliečnych výrobkov, bez priameho kontaktu s mliečnymi výrobkami a bez chemikálií. Z Lekárskeho posudku č. 273 vyplýva, že žalobkyňa nie je spôsobilá na výkon práce v expozícii chemickými látkami. Žalobkyňa preukazuje dôvodnosť svojich tvrdení o vzniku choroby z povolania u žalovaného najmä závermi vyjadrenými Regionálnym úradom verejného zdravotníctva Bratislava hlavné mesto, ktorý vykonal dňa 03.12.2013 u žalovaného hygienický prieskum pracoviska žalobkyne v súvislosti s podozrením na chorobu z povolania - bronchiálna astma s predpokladaným vznikom ochorenia apríl 2012. V jeho závere sa teda uvádza, že žalobkyňa nevykonávala práce s expozíciou pevným aerosólom, nie je však možné vylúčiť expozíciu zamestnankyne kvapalným aerosólom s obsahom mlieka. Žalovaný závery vyjadrené RÚVZ odmietol a proti rozhodnutiu podal sťažnosť. Žalovaný namietal najmä tú skutočnosť, že hygienického prieskumu sa zúčastnila zamestnankyňa Kliniky pracovného lekárstva a toxikológie Univerzitnej nemocnice Bratislava, ktorá nedisponovala špecializáciou v odbore pracovné lekárstvo a ktorá následne rozhodovala o priznaní choroby z povolania. Podľa názoru žalovaného mal byť hygienický prieskum vykonaný len v prítomnosti lekárov resp. osôb z príslušného RUVZ, aby sa vylúčili akékoľvek pochybnosti vo vzťahu k objektívnemu posúdeniu pracoviska a faktorov práce a pracovného prostredia. Odhliadnuc od vyššie uvedeného je záver hygienického prieskumu RUVZ, ktorý konštatoval, že „nie je možné vylúčiť expozíciu zamestnankyne kvapalným aerosólom s obsahom mlieka“, nejednoznačný. Napriek skutočnosti, že choroba z povolania mala u žalobkyne vzniknúť dňa 02.04.2012, lekárskeho posudkom č. 206 o zdravotnej spôsobilosti na výkon konkrétnej činnosti bola žalobkyňa uznaná za spôsobilú na výkon konkrétnej činnosti bez uvedenia nejakých obmedzení. Ako vyplýva z poučenia predmetného posudku, žalobkyňa v prípade, že sa domnievala, že rozhodnutie zdravotníckeho pracovníka v súvislosti so zdravotnou spôsobilosťou na výkon konkrétnej činnosti je nesprávne, mala možnosť požiadať poskytovateľa o nápravu podľa § 17 ods.1 zák. č. 576/2004 Z.z. Choroby z povolania sú v zmysle § 195 ods. 4 Zákonníka práce choroby uvedené v právnych predpisoch o sociálnom zabezpečení, ak vznikli za podmienok v nich uvedených. Predpokladom pre vznik choroby z povolania - bronchiálna astma je v zmysle Prílohy č. 1 bod 37 zák. č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení činnosť s alergizujúcim účinkom a pri pôsobení senzibilizujúcich a dráždivých činiteľov. Vznik ochorenia mal podľa tvrdení žalobkyne byť spôsobený tým, že na pracovisku žalovaného mala byť dlhodobovo vystavená kvapalnému aerosólu s obsahom mlieka. Tieto tvrdenia žalobkyne však súd nepovažoval za dostatočne preukázané. Uvedené pochybnosti o možnosti disperzie molekúl mlieka, tvarohu alebo srvátky tak, aby sa dali vdýchnuť človekom vyjadřila aj znalkyňa Ing. Kováčiková, ktorá konštatovala takúto možnosť za vysoko nepravdepodobnú. Znalkyňa ako jediný spôsob, pri ktorom by mohlo dôjsť k vdýchnutiu molekúl mlieka, tvarohu alebo srvátky pri umývaní je použité vysokotlakových čističov, a nie počas ručného umývania, prípadne pri umývaní pomocou metličky. Znalkyňa Ing. Kováčiková zároveň nevylúčila možnosť disperzie molekúl mlieka pri manipulácii so sušeným mliekom, čo žalovaný vylúčil, nakoľko podľa jeho tvrdení všetky oddelenia kde sa spracúvajú sušené komponenty ako aj polotovary sú a boli oddelené pevnou stenou, nie PVC lamelami, čím bol zamedzený rozptyl častíc sušeného mlieka na iné pracoviská. Zároveň nebolo sporné, že žalobkyňa na oddelení spracovania sušeného mlieka nepracovala. Závery RÚVZ, ako aj závery znalkyne MUDr. Krivdovej, vychádzali z popisu pracovísk, ktoré boli prešetrované v inom časovom období a v súvislosti s inou zamestnankyňou, ktorá trpela neporovnateľnou chorobou z povolania ako sa vyvinula u žalobkyne. Preto sú závery znalkyne MUDr. Krivdovej, ktorá sa so žalobkyňou neskontovala, nebola oboznámená so zdravotnou dokumentáciou žalobkyne pred roka 2012 a vychádzala najmä z obsahu listín, ktoré sú obsahom súdneho spisu, považoval za nedostatočné, najmä pokiaľ ide o odborné posúdenie, ktoré je hlavným

účelom znaleckého dokazovania. K obdobným zisteniam ako znalkyňa Ing. Kováčiková dospel aj Prof. Ing. Valík (vedúci oddelenia výživy a hodnotenia potravín STU), ktorý vo svojom stanovisku zo dňa 14.02.2014 uviedol, že výroba mliečnych výrobkov vo všeobecnosti prebieha v uzatvorených systémoch. Tok mlieka, srvátky, medziproduktov v potrubí, procesy uskutočňované v uzatvorených technologických zariadeniach a prakticky aseptické balenie hotových výrobkov do kompaktných obalov jednoznačne vylučujú vznik "kvapalného aerosólu s obsahom mlieka", a tým aj expozíciu pracovníkov takémuto agens. Podľa názoru súdu prvej inštancie preto v konaní nebolo jednoznačne preukázané, že ochorenie žalobkyne bronchiálnou astmou bolo spôsobené disperziou mliečnej bielkoviny na pracovisku žalobkyne alebo na susediacom pracovisku. Je nesporné, že u žalobkyne sa prejavila aj alergická reakcia na ibalgin, ako aj na citrón, z čoho je zrejme, že trpí aj inými alergiami ako je alergia na kravské mlieko. Za nie zanedbateľnú skutočnosť považuje súd aj to, že žalobkyňa je fajčiarka. Poukázal na to, že zamestnávateľ podľa Zákonníka práce zodpovedá za poškodenie zdravia svojho zamestnanca, ktoré bolo spôsobené pracovným úrazom alebo chorobou z povolania. Na rozdiel od pracovného úrazu, pri ktorom ide o náhle, násilné, ale hlavne krátkodobé pôsobenie vonkajších vplyvov nezávisle od vôle zamestnanca, pri chorobe z povolania ide o sústavné, pravidelné, ale hlavne dlhodobé sa opakujúce negatívne vplyvy pracovného prostredia na zdravie zamestnanca. Zo záveru znaleckého posudku č. 1/2020 vypracovaného Ing. Kováčikovou nevyplývalo, že pracovné postupy a spôsoby výkonu práce, opísané žalobkyňou, môžu spôsobiť poškodenie zdravia zamestnanca, resp. žalobkyne. Na to, aby bolo možné hovoriť o zodpovednosti zamestnávateľa, musia byť naplnené tzv. všeobecné predpoklady vzniku zodpovednosti zamestnávateľa, ktoré je povinný preukazovať poškodený zamestnanec. Patria sem: protiprávny úkon, resp. škodná udalosť, vznik, resp. existencia škody, príčinná súvislosť (tzv. kauzálny nexus) medzi škodou a protiprávnym úkonom (resp. škodnou udalosťou), súvislosť medzi vznikom škody a plnením pracovných úloh, resp. úkonov v priamej súvislosti s plnením pracovných úloh. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie preukázané, že za vznik ochorenia žalobkyne na bronchiálnu astmu nezodpovedá žalovaný ako zamestnávateľ. K vzniku choroby z povolania je potrebné preukázanie priamej a bezprostrednej súvislosti s výkonom pracovnej činnosti u zamestnávateľa. V konaní však podľa jeho názoru nebolo jednoznačne preukázané, že by žalobkyňa bola počas výkonu pracovnej činnosti vystavená takému pracovnému prostrediu, ktorého podmienky možno ustáliť ako jediný možný zdroj vzniknutej inhalačnej alergie. Za podstatnú považoval pri svojom rozhodnutí súd aj tú skutočnosť, že žalobkyňa trpí aj inými alergiami nielen alergiou na mliečnu bielkovinu. Ako je už vyššie uvedené, chorobu z povolania možno definovať ako chorobu (poškodenie zdravia), ktorá zamestnancovi vznikla pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním nezávisle od jeho vôle (spravidla) dlhodobým pôsobením vonkajších vplyvov. Nie je vylúčené, aby k vzniku choroby z povolania došlo aj jednorazovým poškodením zdravia, napr. pri prenosných infekčných chorobách. Nakoľko v konaní nebola jednoznačne preukázaná bezprostredná a priama príčinná súvislosť medzi ochorením žalobkyne, ktoré žalobkyňa označuje ako chorobu z povolania a prostredím, v ktorom vykonávala pracovnú činnosť, žalobu ako nedôvodnú zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 C.s.p. a úspešnému žalovanému, no tiež intervenientovi na jeho strane, priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

5. Proti tomuto rozsudku podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobkyňa, ktorá žiadala napadnutý rozsudok zmeniť a podanej žalobe v celom rozsahu vyhovieť. Odvolanie odôvodnila tým, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukázala na to, že prvoinštančný súd dospel po vykonanom dokazovaní k záveru, že v konaní nebola preukázaná priama príčinná súvislosť medzi bronchiálnou astmou profesionálnou a jej vystavením vplyvom prostredia u zamestnávateľa. S týmto záverom súdu sa nestotožňuje, a to dôvodu, že hoci súd o odôvodnení napadnutého rozsudku v bode 46. poukazuje na nezrovnalosť v ňou uvádzanom dátume vzniku choroby z povolania (2.4.2012) a následným lekárskeho posudkom č. 206 zo dňa 11.10.2012 o zdravotnej spôsobilosti na výkon konkrétnej činnosti, ktorým bola žalobkyňa uznaná za spôsobilú na výkon danej činnosti bez obmedzení, prirodzene vychádza z dátumu, ktorý bol uvedený v Hlásení choroby z povolania vydaného Klinikou pracovného lekárstva a klinickej toxikológie (ďalej len "KPLaKT") zo dňa 17.2.2014. Uvedený dátum zodpovedá dátumu, kedy MUDr. Papšová prvýkrát diagnostikovala P. A. (uvedené v prepúšťacej správe z KPLaKT zo dňa 1.10.2013 v časti Anamnéza). Žalobkyňa vzhľadom na svoje vzdelanie nemala a nemá dôvod spochybňovať uvedený dátum. Uvedený dátum sa pritom určuje spätne s prihliadnutím aj na ďalší vývoj ochorenia a jeho nové prejavy, čím môže byť záver lekárov o ochorení odlišný od záveru lekára, ktorý v skoršom čase týmito informáciami nemôže z objektívnych dôvodov disponovať. Zároveň je potrebné vziať do úvahy, že každé ochorenie má určitý priebeh a intenzitu. Dlhodobejšie vystavenie alergénu, ktorý bol spúšťačom bronchiálnej astmy, môže viesť k závažnejším prejavom. Preto len

skutočnosť, že v lekárskom posudku č. 206 bola uznaná spôsobilou na výkon činnosti vo svetle ďalších preukázaných dôkazov nevyvracia vznik choroby z povolania na pracovisku žalovaného. Poukázala na to, že začiatkom roku 2012 pneumológ MUDr. Fortuník vyjadril u nej podozrenie na P. Imunologička MUDr. Papšová dospela k diagnóze P. P. v apríli 2012, pričom bola vysoko pozitívne testovaná na alergiu na mliečne bielkoviny, pričom v jej prípade ide o P. J.N.. Opakovane bola prevezená od roku 2012 do začiatku roka 2014 RZP do nemocnice na KPLaKT z dôvodu exacerbácie bronchiálnej astmy, t. j. v čase, kedy bola zamestnaná u žalovaného. V 10/2013 bol MUDr. Husarovičom vydaný posudok o zdravotnej spôsobilosti na výkon konkrétnej činnosti zo dňa 18.10.2013, v ktorom bola uznaná spôsobilá na prácu s určitými obmedzeniami, a to: bezprašné prostredie, bez mliečného prachu a výparov mliečnych výrobkov, bez priameho kontaktu s mliečnymi výrobkami a bez chemikálií. Vzhľadom na uvedené a na skutočnosť, že žalovaný jej nevedel poskytnúť pracovné miesto, kde by nebola vystavená uvedeným alergénom, sa so žalovaným dohodli na ukončení pracovného pomeru. Už pred lekárskeho posudkom č. 206 jej bola preukázateľne diagnostikovaná inhalačná A. P. B. M. P. na V. A., ktorá nebola znalkyňou MUDr. Krivdovou spochybnená, práve naopak. V roku 2013 sa však záchvaty u žalobkyne opakovali intenzívnejšie a častejšie, čo viedlo k vyššie uvedenej hospitalizácii. Súd prvej inštancie zároveň poukazuje na to, že mala požiadať o nápravu poskytovateľa pracovnej zdravotnej služby, pokiaľ sa domnievala, že lekárskeho posudok je nesprávny. V danom čase ale nemohla mať objektívne také vedomosti, aby vedela posúdiť, či záver pracovnej zdravotnej služby je správny a či napriek diagnóze môže alebo nemôže vykonávať pridelenú prácu. Nemá zodpovedajúce lekárske vzdelanie, resp. vzdelanie v oblasti pracovného lekárstva, aby si mohla v tom čase vyhodnotiť prípadnú chybu v lekárskeho posudkoch o spôsobilosti na výkon konkrétnej činnosti. Pokiaľ prvoinštančný súd poukazuje na nejednoznačné preukázanie, že za vznikom bronchiálnej astmy u nej je práve mliečna bielkovina, dáva do pozornosti, že rovnako tak nebola ani vylúčená. Je objektívne nemožné naplniť požiadavku súdu, a to preukázať s pravdepodobnosťou na hranici istoty, či bola spúšťačom práve alergiu na mliečnu bielkovinu, keďže mala v tom čase potvrdené aj iné alergie. Takáto požiadavka ju znevýhodňuje v konaní tým, že neúmerne znižuje jeho šancu uspieť v spore, a to aj s prihliadnutím na charakter tvrdenia, ktoré objektívne nie je možné nikdy jednoznačne preukázať. Zároveň si dovoľuje poukázať na to, že práve u mliečnej bielkoviny, na rozdiel od alergie na citrusy a ibalgin, dosahuje až 5. triedu na stupnici. Alergia na ibalgin bola neskoršími testami vylúčená. Preto pravdepodobnosť, že by spúšťačom bola iná alergiu ako alergiu na mliečnu bielkovinu, ktorej bola žalobkyňa dennodenne vystavovaná, je minimálna. Pred nástupom na pracovisko žalovaného bola zdravá, v žiadnom z predložených dokumentov z jej zdravotnej karty nebolo uvedené, že by sa liečila na nejakú závažnejšiu chorobu, alebo že by jej v minulosti boli zistené alergie. Mala tiež zlatú plaketu za darcovstvo krvi. Po ukončení pôsobenia na pracovisku žalovaného nebola z dôvodu exacerbácie bronchiálnej astmy hospitalizovaná, ani jej nebola privolaná RZP. Nestotožňuje sa ani so záverom súdu o nedostatočnom odbornom posúdení zo strany MUDr. Krivdovej len z dôvodu, že sa neskontaktovala so žalobkyňou a vychádzala len z dokumentácie zo súdneho spisu. Súdna znalkyňa sa oboznámila s obsiahlym spisovým materiálom, ktorý obsahoval potrebnú dokumentáciu pre odborné posúdenie. Samotná znalkyňa uviedla, že k zodpovedaniu stanovených otázok bol obsah zdravotnej dokumentácie nachádzajúcej sa v súdnom spise dostatočný. Súdna znalkyňa v časti 1.2 znaleckého posudku uviedla, z ktorých lekárskeho správ vychádzala pri posudzovaní zdravotného stavu žalobkyne, pričom jednou z nich bola aj vstupná správa LPP z 3.6.2008. Zároveň každá prepúšťacia správa, ktorá bola v súdnom spise, obsahovala jej osobnú anamnézu. Súdna spis obsahoval aj informácie týkajúce sa pracovného prostredia u zamestnávateľa, ktoré prešetroval Regionálny úrad verejného zdravotníctva Bratislava. V konaní bolo preukázané a je evidentné z písomných záznamov Regionálneho úradu verejného zdravotníctva Bratislava, ako aj vyjadrení žalovaného, že v roku 2012 došlo k zmene výrobného technológie, strojnotechnického vybavenia a priestorov, preto nebolo možné vykonať reexpozičný test, ani posúdiť pracovné prostredie u žalovaného spredu roku 2012 iným spôsobom, ako odkazom na informácie a popis pracovného prostredia z iného prípadu, kedy bol vykonávaný hygienický prieskum u žalovaného. Skutočnosť, že zamestnankyňa, u ktorej sa v roku 2009 posudzovala iná choroba z povolania a vykonával sa súvisiaci hygienický prieskum, nemení zistené fakty týkajúce sa pracovného prostredia u žalovaného, a preto neexistuje dôvod nebrať ich do úvahy pri rozhodovaní v tejto právnej veci. Má za to, že súdna znalkyňa mala k dispozícii dostatočné množstvo materiálov s podstatnými informáciami pre rozhodnutie, preto skutočnosť, že sa s ňou nekontaktovala, keďže by jej v konečnom dôsledku uviedla len skutočnosť, ktoré sa už nachádzali v súdnom spise, nedosahuje takú vadu, ktorá by ovplyvnila výsledok znaleckého posudku. Trvá na tom, že na pracovisku u žalovaného dochádzala do kontaktu s mliečnymi bielkovinami, či už formou kvapalného aerosólu alebo pevných častíc mlieka. Regionálny úrad verejného zdravotníctva nevyhlásil možnosť jej vystavenia kvapalnému aerosólu obsahujúcemu molekuly

mliečnej bielkoviny. Znalecký posudok vyhotovený Ing. Kováčikovou, ktorá v zásade vylúčila možnosť vystavenia žalobkyne kvapalnému aerosólu s obsahom mlieka žalobkyňa rozporovala, a na tomto zotrúva. Ing. Kováčiková v znaleckom posudku narábala len s možnosťou veľkosti dispergovaných častíc 10nm až 100nm, avšak v zmysle znaleckého posudku MUDr. Krivdovej možno dosiahnuť rozptyl častíc v prostredí o menšej veľkosti, a to 1 až 500nm (str. 13 znaleckého posudku MUDr. Krivdovej). S touto skutočnosťou sa znalecký posudok Ing. Kováčikovej nevysporiadava. Žalobkyňa na absentujúce závery o možnosti existencie menších čiastočiek ako sú uvedené v znaleckom posudku Ing. Kováčikovej a s tým súvisiacemu rozptylu poukazyvala vo svojom vyjadrení k znaleckému posudku zo dňa 3.3.2020. Vzhľadom na túto skutočnosť nemožno brať záver o krajnej nepravdepodobnosti jej vystavenie molekulám mlieka v kvapalnom aerosóle ako relevantné, resp. vylučujúce akúkoľvek možnosť v čase pred zmenami na pracovisku pred rokom 2012. Ing. Kováčiková ani nevylúčila možnosť vystavenia prachovým (pevným) časticiam. Prvoinštančný súd sa priklonil k záveru, že nemohla prísť do kontaktu s molekulami sušeného mlieka z dôvodu stavebnotechnických úprav. K tomu uviedla, že síce nebola priradená priamo na pracovisko, kde by sa manipulovalo so sušeným mliekom, avšak skutočnosť, že v hale na vedľajších linkách sa s takýmto materiálom pracovalo uviedla ešte v októbri 2013 na KPLaKT, t.j. v čase kedy nemala vedomosť o budúcom súdnom konaní. Pokiaľ žalovaný uvádza, že časť výroby, kde sa manipulovalo so sušeným mliekom, bola stavebne oddelená od výrobných liniek, kde vykonávala pracovnú činnosť žalobkyňa, pevnou stenou, poukazuje na fakt, že túto skutočnosť rozporoval žalovaný až v čase, kedy žalovaným navrhnutý znalec jednoznačne potvrdil možnosť kontaktu žalobkyne s molekulami mlieka v sušenej forme, pričom na uvedené poukazyvala už MUDr. Krivdová v skoršom posudku. V tejto súvislosti dáva do pozornosti, že to bol práve žalovaný, ktorý položil znalkyni Ing. Kováčikovej otázku č. 5: "Môže dôjsť k disperzii molekúl mlieka, tvarohu alebo srvátky pri manipulácii so sušeným mliekom pri vedľajších linkách, ktoré boli stavebne oddelené PVC lamelami od stropu po zem?" Email pána N.K., v ktorom potvrdzuje oddelenie pracovísk pevnou stenou, považuje za účelový s ohľadom na to, že pán N. je u žalovaného zamestnaný a jeho vyjadrenie môže byť motivované touto okolnosťou. Aj keď by pripustila možnosť, že pracovisko so sušeným mliekom bolo stavebne oddelené pevnou stenou, znalkyňa uvádza možnosť prenosu týchto častíc na pomerne veľkú vzdialenosť a rovnako uvádza ich dlhú životnosť. Nie je preto vylúčené, že napriek prípadnej pevnej stene sa napr. pri vchádzaní a vychádzaní z tohto pracoviska inými zamestnancami, či pri dodávaní surovín na pracovisko a pod. dostali častice sušeného mlieka na okolité pracoviská. V rámci výkonu svojej pracovnej činnosti navyše vozila aj suroviny na pracovisko, kde sa spracovávalo aj sušené mlieko. Pokiaľ v bode 48. rozsudku súd poukazuje na vyjadrenie W.. J.. M., ktorý uviedol, že výroba mliečnych výrobkov vo všeobecnosti prebieha v uzatvorených systémoch, čo vylučuje možnosť vzniku kvapalného aerosólu s obsahom mlieka a tým aj expozíciu zamestnancov takémuto agens, stanovisko W.. J.. M. nie je pre toto konanie relevantné, nakoľko jeho vyjadrenie sa viazalo na uzavretý systém výroby, ktorý do roku 2012 na pracovisku žalovaného nebol zavedený a žalovaný nebol strojno-technicky vybavený. Zmeny na pracovisku v roku 2012 a prechod na uzatvorený systém žalovaný opakovane potvrdil. S prihliadnutím na vyššie uvedené má preto žalobkyňa za to, že v rámci vykonaného dokazovania bola preukázaná príčinná súvislosť medzi vznikom P. A. W.. a prostredím na pracovisku žalovaného, kde bola dlhodobo vystavená alergénu mlieka a kazeínu. Znalkyňa z odboru zdravotníctva a farmácie jednoznačne potvrdila vznik bronchiálnej astmy v dôsledku vystavenia alergénu mlieka a kazeínu, pričom k danému záveru dospela napriek v tom čase zistenej alergii na ibalgin, citrusy a nikotinizmus. Aj keď súd nie je pri hodnotení dôkazov viazaný znaleckým posudkom, pokiaľ súdny znalec dôjde k záveru, ktorý agens vyvolal bronchiálnu astmu, súd by mal podľa nej odôvodniť svoje odklonenie od znaleckého posudku v širšej miere, ako zhodnotením, že existovali aj iné faktory, ktoré na vznik bronchiálnej astmy mohli pôsobiť. V konaní podľa jej názoru nebola jednoznačne vylúčená možnosť jej vystavenia kvapalnému aerosólu, resp. dispergovaným čiastočkám zmesi mlieka, k čomu sa vyjadrovala vyššie. Zároveň nebolo vylúčené, že by mohla dôjsť na pracovisku do kontaktu aj so sušeným mliekom. Samotný žalovaný položil znalkyni otázku v súvislosti s pracoviskom a sušeným mliekom, kde uvádzal oddelenie pracoviska PVC lamelami, a nie pevnou stenou. Uvedené oddelenie začal rozporovať až v čase, kedy záver znaleckého posudku v tejto časti vyšiel v neprospech žalovaného. Možnosť vzniku bronchiálnej astmy na podklade inhalačnej alergie na mlieko a kazeín, ktorým bola po niekoľko rokov vystavená na pracovisku, kde sa spracováva v značnom rozsahu mlieko a mliečne výrobky, je logicky pravdepodobnejšia, ako jej vznik v inom ako pracovnom prostredí, kde je vystavenie uvedeným alergénom značne obmedzenejšie. S poukazom na uvedené žiadala odvolaniu vyhovieť.

6. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žiadal napadnutý rozsudok ako vecne potvrdiť. Poukázal na to, že v konaní bolo podľa jeho názoru vykonaním dokazovania preukázané, že žalobkyňa nepracovala u

neho v takých pracovných podmienkach, ktoré jej mohli spôsobiť ochorenie bronchiálna astma, nebola preto preukázaná príčinná súvislosť medzi pracovnými podmienkami a ochorením žalobkyne, a preto sa v jej prípade nemôže jednať o chorobu z povolania. Znaleckým dokazovaním bolo preukázané najmä, že ochorenie "A.R. P. je polyvalentného charakteru, t.j. môže byť spôsobené viacerými agens a nielen kvapalným aerosólom s čistočkami mlieka resp. mliečnou bielkovinou, že žalobkyňa má viaceré alergie na viaceré agens a je fajčiarka, pričom žalobkyňa nepreukázala, že jediným možným dôvodom vzniku jej ochorenia je mliečna bielkovina resp. vdychovanie mliečnej bielkoviny, a to za stavu, keď vo výrobnom procese a pri práci, ktorú vykonávala žalobkyňa nedochádzalo a ani nedochádza k odparovaniu mlieka ani mliečnej bielkoviny a je preto vylúčené, aby sa v danom prostredí nachádzal kvapalný aerosól s obsahom mlieka, ktorý mal byť podľa žalobkyne jediným dôvodom vzniku jej ochorenia. Zdôraznil, že nespochybňuje existenciu ochorenia žalobkyne, ale trvá na tom, že toto jej ochorenie nemohlo byť spôsobené pri výkone jej práce v dôsledku nevhodného pracovného prostredia v jeho pracovných priestoroch, keďže toto znalec vylúčil. Pokiaľ žalobkyňa v odvolaní tiež tvrdí, že predtým, ako začala u neho pracovať, chorá nebola, jej ochorenie malo vzniknúť až počas jej práce dôsledkom jej vystavenia určitým agens, je lekárske dokázané, že bronchiálna astma môže vzniknúť ako dôsledok neliečených alergií na rôzne agens. Skutočnosť, že sa žalobkyňa predtým ako začala u neho pracovať na žiadne alergie neliečila ešte neznamená, že nebola vystavená žiadnym agens. Taktiež nemusela vedieť, že nejakou alergiou na nejaké agens vôbec trpí. Alergie a ich následky vo forme bronchiálnej astmy sa môžu vyvinúť počas celého života fyzickej osoby a absolútne nemusia súvisieť s pracovným prostredím. Má za to, že aj v tomto prípade ide len o zhodu okolností, že sa bronchiálna astma u žalobkyne vyvinula počas existencie jej pracovného pomeru a nemá súvislosť s pracovným prostredím, v ktorom prácu vykonávala, tak ako to aj preukázalo (znalecké) dokazovanie počas súdneho sporu. Žalobkyňa v odvolaní naznačuje, že počas trvania pracovného pomeru jej pracovisko predsa len nemuselo byť oddelené od pracoviska spracúvajúceho sušené mlieko pevnou stenou a spochybňuje dôveryhodnosť nášho svedka, pána N.. Takéto tvrdenia absolútne odmieta. Prostredníctvom svojho zamestnanca pána N., ktorý pôsobil u neho počas celého trvania pracovného pomeru žalobkyne, tvrdí, že jej pracovisko bolo oddelené pevnou stenou. Pán N.N. vedel, že jeho vyjadrenie bude zaslané súdu, bol súdom v predmetnej veci vyslúchaný ako svedok, a preto odmieta akékoľvek náznaky žalobkyne o tom, že by mal byť zaujatý alebo vo svojich vyjadreniach účelovo klamať.

7. Žalobkyňa v reakcii na vyjadrenie žalovaného k odvolaniu uviedla, že pokiaľ žalovaný uvádza, že skutočnosť, že sa žalobkyňa pred nástupom do pracovného pomeru u žalovaného neliečila na žiadne alergie ešte neznamená, že nebola vystavená žiadnym agens, prípadne že nemusela vedieť, že vôbec nejakou alergiou na rôzne agens trpí, opakovane uvádza, že jej zdravotný stav bol pri nástupe do pracovného pomeru u žalovaného vyhovujúci a v minulosti netrpela žiadnym z príznakov, ktoré sa u nej počas trvania pracovného pomeru prejavili. Tieto sa neprejavovali ani v začiatkoch jej pracovného pomeru u žalovaného. Ako uvádzala a zároveň je to zaznamenané aj v predložených lekárske správach, žalobkyňa bola dlhodobo darkyňou krvi, pričom v zdravotných záznamoch nebolo uvedené, že by sa liečila na niečo závažnejšie ako bežné choroby. Tvrdenie žalovaného, že žalobkyňa sa mohla prejavíť bronchiálna astma až po určitom čase jej vystavenia rôznym agens v minulosti, resp. že bola rôznym agens vystavená (a nevedela o tom), ktoré viedli k vzniku alergií o ktorých nevedela, nie je v tomto konkrétnom prípade žiadnym relevantným dôkazom preukázané a nemôže obstať. Podľa vyjadrení žalovaného je teda pravdepodobnejšie, že za vznikom inhalačnej bronchiálnej astmy žalobkyne, ktorej spúšťačom bola alergia 5. triedy na mliečne bielkoviny, je skôr jej dlhodobé vystavenie akýmkoľvek iným agens ako mliečnym bielkovinám a najmä v inom ako pracovnom prostredí, o ktorých podľa žalovaného navyše žalobkyňa nemala vedomosť, než samotné pôsobenie na pracovisku žalovaného, kde sa pravidelne manipulovalo s rôznymi formami mliečnej bielkoviny. Taktiež je viac ako nepravdepodobné, že by nevedela o tom, že trpí nejakou alergiou alebo že by dlhodobo ignorovala prejavy alergie vo forme dýchacích ťažkostí, resp. v inej forme a tieto si neliečila. V tomto kontexte je namieste opätovne zdôrazniť, že jej inhalačná alergia na mliečne bielkoviny, ktorej následkom je bronchiálna astma, je podporená lekárske posudkom PZS z 10/2013, ako aj znaleckým posudkom z odboru medicína. Odkedy ukončila pracovný pomer u žalovaného a začala pracovať v domove dôchodcov, jej zdravotný stav sa zlepšil, je stabilizovaný a nemala ďalšie záchvaty dusenia, či iné alergické prejavy. V rámci dispenzarizácie navštevuje naďalej raz ročne Klinikum pracovného lekárstva. Podľa správ z posledných dvoch rokov sa jej zdravotný stav nezhoršuje, bronchiálna astma je stabilizovaná. Od odchodu z pracoviska žalovaného nemala ďalšie výraznejšie záchvaty, pre ktoré by bolo nutné vyhľadať lekárske pomoc. Nakoľko následne pracovala v bezprašnom prostredí a mala obmedzený akýkoľvek kontakt s mliečnymi bielkovinami, inhalačnú liečbu používa

žalobkyňa len zriedkavo. Podľa vyšetrení z roku 2019 funkčné vyšetrenie pľúc bolo bez obštrukčnej alebo reštrikčnej ventilačnej poruchy, odpor dýchacích ciest nezvýšený, prietok redukovaný. V rámci vyšetrení z júna 2020 bolo vykonané spirometrické vyšetrenie, ktoré nepreukázalo závažnejšiu obštrukčnú či reštrikčnú ventilačnú poruchu, prítomná bola len hyperinflácia. Vyšetrením špecifického IgE bola opätovne potvrdená alergia na mliečnu bielkovinu. Alergia na ibuprofen je negatívna. Sťažené dýchanie po citrusoch sa u žalobkyne už následne neprejavilo, napriek ich konzumácii. Záverom zotrváva na tom, že pri vedľajších linkách, ktoré boli oddelené len PVC lamelami od stropu po zem, sa pracovalo so sušeným mliekom, s ktorým mohla prísť do kontaktu, vylučuje, že by bola vystavená mimo pracoviska žalovaného inému alergizujúcemu prostrediu, kde by sa manipulovalo s mliečnou bielkovinou. Trvá preto na podanej žalobe, pridrižiava svojich doterajších písomných a ústnych prednesov vykonaných v konaní a navrhuje vyhovieť podanému odvolaniu.

8. Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v medziach dôvodov podaného odvolania podľa § 380 C.s.p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 C.s.p. a podľa § 378 ods. 1 C.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné.

9. Žalobkyňa sa v preskúmvanej veci domáhala určenia, že žalovaný je zodpovedný za vznik choroby z povolania, bronchiálnej astmy u žalobkyne, a to na tom skutkovom základe, že predmetné ochorenie sa u nej vyvinulo v dôsledku vystaveniu pôsobenia mliečnych bielkovín počas výkonu práce pre žalovaného. Z hľadiska dôvodnosti podanej žaloby bolo kľúčové preukázanie tvrdenia, že bronchiálna astma u žalobkyne je dôsledkom výkonu práce u žalovaného.

10. V prvom rade je potrebné uviesť, že súd prvej inštancie vykonal v danom spore všetko navrhované dokazovanie na zistenie skutočností významných pre posúdenie dôvodnosti podanej žaloby. Zároveň odvolací súd po preskúmaní záverov prvoinštančného súdu, a to aj hľadiska odvolacích námietok žalobkyne, týkajúcich sa prakticky výhradne skutkovej stránky sporu, dospel k záveru, že súd prvej inštancie skutkový stav veci ustálil dostatočne a správne, pričom kľúčový je jeho správny záver, že nebolo preukázané, že k vzniku ochorenia na bronchiálnu astmu, ktorej prítomnosť u žalobkyne nebola sporná ani medzi stranami, je dôsledkom výkonu práce žalobkyne pre žalovaného. Súd prvej inštancie obsah vykonaných dôkazov, ich hodnotenie a na ich základe prijaté skutkové závery zrozumiteľne a logicky vysvetlil aj v odôvodnení napadnutého rozsudku, pričom odvolací súd sa týmito závermi v celom rozsahu stotožňuje a v podrobnostiach na ne odkazuje. Z obsahu spisu i odôvodnenia napadnutého rozsudku je totiž zrejmé, že súd prvej inštancie k rozhodujúcim skutkovým záverom dospel na základe rozsiahleho dokazovania listinnými dôkazmi, znaleckými posudkami, odbornými vyjadreniami, lekáorskými správami, ako aj výsluchmi svedkov (opísanými už vyššie), ktoré logicky správne vyhodnotil, a to jednotlivo, ako aj v ich vzájomnej súvislosti, pričom jeho závery nepochybne majú náležitú oporu v obsahu vykonaných dôkazov.

11. Žalobkyňa v odvolaní zdôrazňuje, že nemala žiadne zdravotné ťažkosti, ktoré sa začali objavovať až počas výkonu práce u žalovaného, pričom po skončení pracovného pomeru u žalovaného sa jej zdravotný stav zlepšil, čím sa logicky snaží odôvodniť záver, že inak, než počas výkonu práce u žalovaného k vzniku ochorenia dôjsť nemohlo. Odvolací súd však poukazuje na to, že hoci takéto vysvetlenie sa javí na prvý pohľad ako logické a správne, nemožno ho akceptovať, a to najmä vzhľadom na skutočnosti vyplývajúce z vykonaných dôkazov, resp. skutočnosti v konaní nepreukázané. So zreteľom na potenciálne externé faktory, ktoré sú bežne v populácii príčinou vzniku ochorenia bronchiálnej astmy, teda za stavu, keď vznik ochorenia žalobkyne v dôsledku výkonu práce pre žalovaného nie je jediným objektívne možným (do úvahy prichádzajúcim) vysvetlením vzniku daného ochorenia, sa totiž v konaní žalobkyne nepodarilo aspoň v miere vylučujúcej primerané rozumné pochybnosti preukázať, že vznik jej ochorenia bol spôsobený práve výkonom jej práce na pracovisku žalovaného, u ktorého pracovala od 01.08.2008 do 29.10.2013, pričom k vzniku ochorenia došlo až v roku 2012, teda až po štyroch rokoch výkonu práce.

12. Súd prvej inštancie správne vyhodnotil aj v konaní vypracované a predložené odborné vyjadrenia a znalecké posudky. Správne poukázal na to, že podľa odborného vyjadrenia a záverov svedkyne V. A. X. čo sa týka ochorenia bronchiálna astma, je to ochorenie, ktoré na základe dostupných vyšetrení bolo charakterizované, že ide o atopický terén, to znamená, že ide o geneticky založenú predispozíciu reakcie na rôzne faktory a toto bolo potvrdené opakovane konštatovaním, že ide o polyvalentný charakter, to znamená, že je tu alergia na viacero činiteľov, pričom pokiaľ sa má posudzovať choroba z povolania, tak

musí byť dané ochorenie kompletne vyšetrené, k čomu došlo až v októbri 2013. Predmetná svedkyňa, ktorá vypracovala aj lekárske posudky o spôsobilosti žalobkyne na výkon práce u žalovaného, podľa ktorého bola žalobkyňa na výkon práce spôsobilá, tiež uviedla, že pokiaľ ide o chorobu z povolania musí byť jasne dokázaný príčinný faktor pôsobiaci v pracovnom, prostredí, kde túto súvislosť v čase, kedy vypracovávala neevidovala, pričom nakoľko žalobkyňa v danom čase neudávala žiadne subjektívne ťažkosti, nebol dôvod ich posudzovať. Pokiaľ ide o znalecký posudok znalkyne MUDr. Krivdovej, ktorý by mohol nasvedčovať tomu, že príčinou ochorenia žalobkyne bol výkon jej práce, vo vzťahu k nemu súd prvej inštancie správne prihliadol na skutočnosť, že hodnotnosť daného posudku, no najmä jeho významu pre rozhodnutie, značne ubera skutočnosť, že znalkyňa (ako to potvrdila aj vo svojej výpovedi) celkom jednoznačný záver o pôsobení mliečnych bielkovín na žalobkyňu neprijala na základe vlastných objektívnych zistení pracovného prostredia žalobkyne, avšak v tomto smere (keďže v čase vypracovania posudku už pracovisko malo zmenenú výrobnú technológiu, strojno-technické vybavenie a priestory) vychádzala z iného stavu, dokonca z iného pracoviska. Daný posudok preto síce objasňuje niektoré okrajové otázky, avšak aj podľa názoru odvolacieho súdu nepochybne nie je spôsobilý poskytnúť v náležitej kvalite a vierohodnosti také odpovede na otázky, ktoré by mohli zásadným spôsobom ovplyvniť výsledok tohto konania a určite nie je spôsobilý ani v rozhodujúcej miere potvrdiť pravdivosť tvrdenia žalobkyne o vzniku choroby z povolania pri výkone práce pre žalovaného. Na strane druhej, súd prvej inštancie v tomto smere správne prihliadol aj na to, že ani záver hygienického prieskumu RUVZ, ktorý konštatoval, že „nie je možné vylúčiť expozíciu zamestnankyne kvapalným aerosólom s obsahom mlieka“ nepotvrďuje také skutočnosti, ktoré by mohli viesť k preukázaniu vzniku bronchiálnej astmy v dôsledku výkonu práce žalobkyne, keď navyše hoci choroba z povolania mala u žalobkyne vzniknúť dňa 02.04.2012, lekárske posudky č. 206 o zdravotnej spôsobilosti na výkon konkrétnej činnosti bola žalobkyňa uznaná za spôsobilú na výkon konkrétnej činnosti bez uvedenia nejakých obmedzení. Pokiaľ žalobkyňa v odvolaní v súvislosti s jej potenciálnym vystavením pôsobeniu mliečnych bielkovín (rovnako ako v prípade vzniku samotného ochorenia) argumentuje tým, že vykonanými dôkazmi bolo preukázané, že to nie je vylúčené, odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že na zistenie choroby z povolania nepostačuje možnosť jej vzniku, avšak je nevyhnutné preukázať okolnosti, na základe ktorých jej vznik možno považovať za bezpečne preukázaný, resp. preukázaný aspoň v miere nevyvolávajúcej vážnejšie rozumné pochybnosti. To sa však žalobkyňi v tomto konaní, ako už bolo konštatované vyššie, nepodarilo. Nedôvodne tiež žalobkyňa v odvolaní namieta hodnotnosť výpovede J. W. N. k podmienkam na pracovisku žalobkyne a technológii výroby z dôvodu, že tento je zamestnancom žalovaného. Obsah vyjadrenia tohto svedka totiž neodporuje ostatným vykonaným dôkazom a samotné trvanie jeho pracovného pomeru za stavu, keď vedomosť o stave a usporiadaní výrobných technológií na pracovisku žalobkyne na rozdiel od ostatných svedkov a znalcov získal priamo a nesprostredkované vlastným pozorovaním a nemá (nebol tvrdený ani preukázaný) žiadny osobný záujem na výsledku tohto sporu, a preto niet dôvodu o pravdivosti jeho vyjadrenia pochybovať.

13. Napokon, pokiaľ žalobkyňa v odvolaní namieta, že je objektívne nemožné preukázať s pravdepodobnosťou na hranici istoty, či bola spúšťačom jej bronchiálnej astmy práve alergická reakcia na mliečnu bielkovinu, keďže mala v tom čase potvrdené aj iné alergie, pričom takáto požiadavka ju znevýhodňuje v konaní tým, že neúmerne znižuje jeho šancu uspieť v spore, a to aj s prihliadnutím na charakter tvrdenia, ktoré objektívne nie je možné nikdy jednoznačne preukázať, odvolací súd uvádza, že ani s touto argumentáciou sa nestotožnil. Je nesporné, že žalobkyňa bola v danej veci vzhľadom na skutkové okolnosti veci v zložitejšej dôkaznej situácii. To však nemôže byť dôvodom na upustenie od požiadavky preukázania právne významných skutočností do tej miery, že by v konečnom dôsledku zostalo nejasné, či je bronchiálna astma žalobkyne zapríčinená jej výkonom práce u žalovaného. Iná by bola situácia, ak by sa žalobkyňa ocitla v dôkaznej núdzi z dôvodu, že ani vzhľadom na všetky dostupné najnovšie vedecké poznatky by objektívne nebolo z jej strany možné preukázať zodpovednosť žalovaného. O takýto prípad však v prejednávanej veci nejde, nakoľko vzhľadom na všetky okolnosti veci (ako boli opísané vyššie) možno za preukázanú považovať iba ak možnosť vystavenia aerosólom mliečnych bielkovín a možnosť vzniku daného ochorenia aj v dôsledku výkonu práce u žalovaného, čo však aj podľa názoru odvolacieho súdu v tomto prípade, pri existencii mnohých ďalších príčin vzniku tohto ochorenia (externé faktory, genetická predispozícia, iné alergie žalobkyne, doba výkonu práce pred zistením ochorenia), no tiež vzhľadom na to, že ani len vystavenie pôsobeniu mliečnych bielkovín, jeho podoba, intenzita a ďalšie okolnosti, nebolo bezpečne preukázané, na konštatovanie choroby z povolania vzniknutej u žalovaného postačovať nemôže. Súdom prvej inštancie preto podľa odvolacieho súdu neuplatnil vo vzťahu k žalobkyňi neprimerane prísne požiadavky na preukázanie jej tvrdení, keď mu na

zistenie choroby z povolania nepostačovalo preukázanie možnosti jej vzniku, ale vyžadoval vyššiu mieru pravdepodobnosti pravdivosti žalobkyňou prednesených tvrdení (nepochybne však nie na hranici istoty).

14. Odvolací súd preto skutkové odvolacie námietky žalobkyne vyhodnotil ako nedôvodné a za správne naopak považuje vyhodnotenie vykonaných dôkazov a naň nadväzujúce skutkové zistenia súdu prvej inštancie, ako boli opísané vyššie, najmä však jeho záver, že žalobkyňa v konaní nepreukázala výkon práce pre žalovaného ako príčinu vzniku jej bronchiálnej astmy, z čoho potom vychádza aj jeho správny právny záver vychádzajúci dôsledne z ust. § § 195 Zákonníka práce, ktoré pre vznik choroby z povolania nevyhnutne vyžaduje, aby tu existovala priama príčinná súvislosť medzi výkonom práce a vznikom ochorenia, že žalovaný za bronchiálnu astmu žalobkyne ako jej chorobu z povolania nezodpovedá, na základe čoho správne podanú žalobu ako nedôvodnú zamietol.

15. Na základe uvedeného odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1,2 C.s.p. ako vecne správny potvrdil.

16. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 2 C.s.p. v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 C.s.p. a úspešnému žalovanému, no taktiež intervenientovi na jeho strane, ktorý s ním zdieľa procesný úspech v spore, priznal náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

17. Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.). Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolaateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, alebo ak je dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).